

Јана Куновска Jana Kunovska

Јана Куновска:

ПОРТРЕТИ НА ИГРА И ИГРИ СО ПОРТРЕТИ

Јана Куновска презентира серија на дела кои можеме, према мотивите, слободно да ги поделеме на две целини. Во најголем дел се представуваат слики со голем формат кои тематизираат карташки игри. Мотивот на другата целина се преклопува со мотивот на првата. Се работи за портрети на хартија (монотипии), со човечки лик или со мотив на мачка. Со оваа груба поделба секако е потребно да се нагласи дека делата се преливаат тематски и технолошки во пристапот на делото.

Тешко е да се зборува за делата а да не се впуштиме во толкувањето на знаковниот репертоар. Голем број на дела се со мотив кој јасно асоцира на игри со карти. Портрети на личен играч во игра или во живот го окупира вниманието на сликарката. Тука пронаогаме лица, фигури, очи, уста, знакови... Авторката ги обележува картите со нагласувања на состојбата како суд. Актерите се задлабочени во својата моментална позиција како личности во вистинскиот живот: важност, одлучност, несигурност очекување. Крал, кралица, цандар, покажани се во портретни ситуации на голем формат. Ликовно се интерпретирани со необични манири. За нив авторката гради простори со чести перспективи отстапувања од очекуваното. Храбар израз на мотиви, готово филмски кадриран, активира атмосферата. Некоје чудене, према прекриените односи на поединецот и околината, како да се провлекува низ делата. Играчите со карти, како слагалица ликовно обликувани со сликарски знакови, подсетуваат на време кога сеуште не постоа компјутерски игри во кои човекот може да игра сам.

Карташката игра подразбира комуникација најмалку на двајца луѓе. Вака пласирана представува ликовен и технички архаизам.

Другата група на дела не внесува во портретни ситуации. Овде можеме да ги вклопиме човечките лица и портретите на домашните животни, мачки. Со тоа посматрачот го воведува во несигурно доживување. Во портретите авторката го препознава правилото на традиција. Таа го знае значењето кое од прикажаниот лик го очекува сликарот а кое посматрачот на следата. Тоа е формален, физиономски идентитет на моделот, сведен на психолошки карактер. Овде е интересен социјален контекст. Ако ја анализираме ситуацијата ќе разбереме дека актерите се имобилизирани, детално обработени во зададените простори (патишта). Движењата се условени со правила, обичаи, и повлекување на други социјални фактори. Но запознаваме и прикриени одстранувања од вообичаеното.

Авторката почитува езотеричност... Таа е читлива од платното во надреална форма поради скицираните и недоцртаните силуети на лица, тела и знакови. Фигурите си поигруваат со перцепцијата на гледачот на планот на визуелното и мисленото. Намерата на надреализмот е да изрази „функционирање на мислите“ и се потпира на Дројдовските заклучоци за несвесното. Но тој надреализам на Јана Куновска не е вообичаен. Таа не илустрира атрактивни можности на имажинацијата и подвеста. Таа сосема постмодернистички приоѓа на ликовната тематика, а надреалистичките noti ги користи за композиција наслонета на реално доживување. Неполношност на правецот, одреден стил, е битна карактеристика во опусот на Јана Куновска. Овде реализмот и надреалните моменти се

доживуваат како патишта на личното... Но нема измислен сон, туку коментар на реален свет околу себе. Потврда на овој став е стилска недефинираност и обликувана недоследност која читањето на овие холограми им овозможува повеќе нивоа.

На сите дела понудено е препознавање на мотивот. Комуникацијата со посматрачот остварена е на две нивоа: набљудувач и засебно дело без обзир на позиционирање во просторот, и делото како дел од група. Авторката е свесна дека последното поодминато посмодернистичко време не води во подрачјето на игрите и сомнежот. Секое ликовно обликување е вид игра и за уметникот и за посматрачот. Во прашање е комуникација, проток представен низ симболи. Овој правец води кон деконструкција на вистината. Светот не е објективно реален. Реалноста е субјективно детерминирана а потрагата за спознавањето е неизбежно сведена на постојани чинови на интерпретација и реинтерпретација. Потребно е да се избрише стариот поим - Набљудувач - да се стави нов поим - судец или судија. Така е во проектот вовлечен посматрачот кој има искуство на игра во дословен смисол. Куновска му нуди интерпретација на игра со многу малку вообичаени ознаки. Го присилува сам да ги препознае можностите. Како и во реалниот живот и овде, внатре во галерискиот мир посматрачот мора да стане судија. Како пред огледалото.

Јана Куновска внесува лично искуство кај набљудувачот и мотивот во исто време. Со двете улоги им додава значење во системот кој ни го представува. Во исто време зборува и сомнежот и докажувањето на реалноста. Референцата на историското и инсценираната релација на минато и идно, донесуваат интересен резултат. Истражување, или игра се одвиваат во два главни смера. Во асоцијативниот смер, компликации на фрагментите на играта која иако е реална, сепак припаѓа во подрачјето на договорени правила, тоест за смерот во која се гледа ситуацијата на личната состојба во домен на социјалните односи. Понекаде умерени а некаде халуцинаторни комбинации на лица, облици и знакови, посматрачот го доведуваат во несигурност перцептивниот поим.

Во евидентирањето на психолошките состојби е силата на овој проект. Тоа авторката го нагласува со изборот модели: играчи на карти, човечки ликови, мачки. Таа ги обработува картите каде носител на дејството се синоними на човечкиот статус: крал, кралица, цокер. Преку портретот на мачки авторката ја проблематизира човековата состојба. Војаерскиот пристап на мотивите внесува во делата посебна интерес кој создава услови за трачарско размислување: кои се и што се овие ликови во однос со авторката. Можеби сме нај блиску до решението ако кажеме дека играта и ликовите ги има снажно доживеано и споредено со реалниот живот.

Игра и креативноста се патување во непознато, да се помори стекнатото со своите чувства и сензибилно да се реагира на познатието може само уметникот.

Без калкулација. Игралки, се разбира, врз основа на образованието, искуството, сензибилитетот. Уметникот-играч е како патник кои се осмелува да тргне кон непознатото. Ризикот на загуба е мал удел во однос на задоволството на играчот. Би-дејќи играта е единствено игра каде се игра поради игра. Кога се игра поради резултат тогаш тоа веќе не е игра.

Јана Куновска

Jana Kunovska:

PORTRAITS OF GAME AND GAME OF PORTRAITS

Jana Kunovska presents series of works which, according to applied motifs, can tentatively be divided into two groups. Most of the works are paintings in large format focusing round the subject of card game. Works from the other group treat the same motifs, portraits, often paper monotypes, presenting human characters or motif of a cat. It must certainly be added to this rough division that these groups of works complement each other in terms of subject, but in terms of technical approach too.

It is hard to talk about these works without interpretation of the symbolic repertoire. Most of the works treat the motifs that clearly associate to card players. The attention of the painter is occupied with more personalized player in the game, or life. We can find faces, figures, eyes, mouths, symbols ... The author notes the cards with emphasize on the condition of the participants. Actors immerse in their present circumstances, just like people in life: importance, decisiveness, uncertainty, expectations. King, queen and jack are portrayed in a large format. Graphically interpreted in wondrous manners. The author builds for them spaces with frequent declinations away from the expected. Courageous cut-out of motifs, almost film cadres, activate atmosphere. Sort of wondering, about opaque interaction of the individual and the surrounding, seems to interweave in all works. Card players, as a puzzle of artistically modelled art symbols, remind us of a time when computer games that can be played by oneself still did not exist. Card game supposes communication of at least two people. Presented in this way, it reflects artistic and technological archaism.

The other group of portraits brings about portrait situations. In this case, we can conjoin human faces and portraits of house pet, a cat. Some works are full of uncertainty whether the author started the modelling with a human or an animal. This way, she introduces the spectator with uncertainty of experiences. The author respects the traditional rules while indulging in painting portrait situations. She knows which interpretations of the character presentations are expected by the spectator, and which by the painter. It is a formal, physiognomic identity of the model, applied over the psychology of character. In this case, the social context is more interesting. If we analyse the situations, we realize that the actors are immobilized in developed and determined directions. Movement is conditioned by the rules, tradition, refrain and other social factors. But, we can also detect hidden declinations away from the

common. We feel an expressed need for exceptions that juxtapose the tradition.

The artist respect esoterism. It can be read from the surreal proportions of canvases and relations between sketched but, yet, unfinished silhouettes of faces, bodies and symbols. Figures dance with spectators' perception in the domain of visual and intended. The surrealism's intention to express "functioning of thought" leans on Freudian conclusions about the subliminal. But, the surrealism of Jana Kunovska is not the common one. She does not illustrate the attractive possibilities of imagination or subliminal. She approaches the artistic subject in a completely postmodern manner, and the surrealist tones serve composition based on experiencing reality. Disobedience towards the artistic style, any specific style, is important characteristic of the opus of Jana Kunovska. Here, realism and surrealist details are perceived only as ways towards expressions of individual. Not of an imaginary dream, but of comment about the real life around us. Confirmation of this attitude stems from the style haziness and inconsistency of form, which make ensure multileveled reading of these holograms.

All works offer recognition of the motif. Communication with the spectator is performed on two levels: spectator's and the individual work, regardless of its' positioning in space, and the work, as part of the group. Author is aware that the recent, already ongoing postmodern time takes us in the realms of game and doubt. Each art form is kind of game, both for the artist and the spectator. Communication is main, flow presented through symbols. Thus, it points to deconstruction of reality. World is not real, objectively. Reality is subjectively determined, and the quest for understanding is inevitably sized to permanent acts of interpretation and reinterpretations. We need to wipe away the old term – spectator, and put a new one instead – participant. Spectator's experience is important fact in the description of a system. Hence, the project engages the spectator with his experience of the game, literally. Kunovska offers interpretation of the game with very little of the usual symbols. She forces the spectator to recognize the possibilities by himself. Just as in real life, in the calmness of the gallery, spectator must turn into participant. As in front of a mirror.

Jana Kunovska introduces the personal experience of the spectator and the motif at the same time. She gives meaning to both roles in the presented. She articulates at the same time, both doubt and evidence about the reality. References to passed, and staged relation of gone and future, make an interesting result. Exploration, the game, moves in two main directions: associative direction,

compilation of fragments of a game which, although real, still belongs to the realm of agreed rules, and in direction of situations of personal condition from the domain of social interaction. Somewhere moderate, and at times hallucinogenic, combinations of faces, forms and symbols, make the spectator uncertain of his perceptive impressions.

The power of this project lies in the listing of psychological states. This is stressed by the author's choice of models: card players, human face, a cat. She processes only the cards where action is performed with synonyms of human status: king, queen, joker. Using the portrait of a cat, the author addresses the problem of human state. Voyeur approach towards the motif gives the works special feature because it conditions gossipping way of thinking: who and what are these characters to the artist. We may be closest to the answer if we say that the artist experienced the game and the characters intensely, and compared it to the real life.

Game and creativity are journeys into the unknown. Only an artist can put at peace what's gained through personal experience and sensibly react to cognition. Without any calculations, just by playing. Of course, using erudition, experience, sensibility, the Artist – player is like passenger who dares travel into unknown. Risk of losing is a small stake compared to player's satisfaction. Because, a game is only a game when played for the game. When played for the result, it's no longer a game.

Eugen Borkovsky, IV. 2011.

Jana Kunovska:

PORTRETI IGRE I IGRE PORTRETIMA

Jana Kunovska prezentira seriju radova koju možemo, prema motivima, uvjetno podijeliti na dvije cjeline. Najveći dio predstavljaju slike velikog formata sa tematiziranjem kartaške igre. Motivi druge grupe preklapaju se tematski s prvom. Radi se o portretima, često na papirima u tehnici monotipije, sa ljudskim likom ili sa motivom mačke. Uz ovu grubu podjelu svakako je potrebno naglasiti da se grupe radova prelijevaju tematski ali i tehnološki pristupom radu.

Teško je govoriti o radovima a da se ne upustimo u tumačenja znakovnog repertoara. Najviše radova pripada motivima koji jasno asociraju na igrače karte. Portreti poosobljenog igrača u igri ili u životu zaokupljaju pažnju slikarice. Tu pronalazimo lica, figure, oči, usta, znakove... Autorica bilježi karte uz naglašavanje stanja sudionika. Akteri su zadubljeni u svoju trenutnu poziciju poput osoba u životu: važnost, odlučnost, nesigurnost, očekivanje. Kralj,

Јана Куновска

kraljica, dečko, prikazani su u portretnim situacijama na velikom formatu. Likovno su interpretirani u začudnoj maniri. Za njih autorica gradi prostore s čestim perspektivnim otklonima od očekivanog. Hrabri izraz motiva, gotovo filmski kadriran, aktivira atmosferu. Neko čuđenje, prema prikrivenim odnosima pojedinca i okoline, kao da se provlači kroz radove. Igrače karte, kao slagalica likovno oblikovanih slikovnih oznaka, podsjećaju nas na vrijeme kad još nisu postojale kompjuterske igre koje osoba može igrati sama. Kartaska igra podrazumijeva komunikaciju najmanje dvoje ljudi. Ovako plasirana predstavlja likovni i tehnički arhaizam.

Druga grupa radova donosi portretne situacije. Ovdje možemo uklopiti ljudska lica i portrete kućne životinje, mačke. Na nekim radovima čak nismo sigurni da li je autorica krenula u oblikovanje od čovjeka ili životinje. Time promatrača uvodi u nesigurnost doživljaja. Kad se laća slikanja portretnih situacija umjetnika poznaje pravilo tradicije. Ona zna koja značenja, od prikazivanja lika, očekuje slikar a koje promatrači slike. To je formalni, fizionomski identitet modela, svodjivi na psihologiju karaktera. Ovdje je zanimljiviji socijalni kontekst. Analiziramo li situacije, shvaćamo da su akteri imobilizirani razrađenim i zadanim putanjama. Kretanje su uvjetovane pravilima, običajima, stezanjem i drugim socijalnim faktorima. No, zapažamo i pritažene otklone od uobičajenog. Osjećamo izričenu potrebu iskakanja protivno običajima.

Umjetnica poštuje ezoteričnost. Ona je čitljiva s platna u nadrealnim formama i odnosima skiciranih a nedocrtanih silueta lica, tijela ili znakova. Figure se poigravaju promatračevom percepcijom na planu vizualnog i smislenog. Namjera nadrealizma, da izrazi „funkcioniranje misli“, naslanja se na frejdovske zaključke o nesvesnom. No, nadrealizam Jane Kunovske nije uobičajen. Ona ne ilustrira atraktivne mogućnosti mašte ili podsvijesti. Ona sasvim postmodernistički prilazi likovnoj tematici a nadrealističke note služe kompoziciji oslonjenoj na doživljaj realnog. Neposlusnost pravcu, određenom stilu, bitna je karakteristika opusa Jane Kunovske. Ovdje se realizam i nadrealistički detalji doživljavaju samo kao putovi prema iskazu osobnog. Ali, ne izmišljenog sna već komentara na realan svijet oko sebe. Potvrda ovog stava je stilska nefiniranost i oblikovna nedosljednost koja čitanje ovih holograma omogućuje na više nivoa.

Na svim radovima ponuđeno je prepoznavanje motiva. Komunikacija s promatračem ostvarena je na dvjema razinama: promatrača i pojedinog rada bez obzira na pozicioniranje u prostoru i rada kao dijela grupe. Autorica je

svjesna da nas recentno, poodmaklo postmodernističko vrijeme odvodi na područje igre i sumnje. Svako je likovno oblikovanje vid igre i za umjetnika i za promatrača. U pitanju je komunikacija, tjek predstavljen kroz simbole. Ovaj način smjera na dekonstrukciju stvarnosti. Svijet nije objektivno realan. Stvarnost je subjektivno determinirana a potraga za spoznajom je neizbježno svedena na stalne čine interpretacije i reinterpretacije. Potrebno je brisati stari pojam – promatrač a na njegovo mjesto postaviti novi – sudionik. Iskustvo promatrača bitna je činjenica pri opisivaju sustava. Tako je u projekt uvučen promatrač koji ima iskustvo igre u doslovnom smislu. Kunovska mu nudi interpretaciju igre s veoma malo uobičajenih oznaka. Prisljava ga da sam prepoznaje mogućnosti. Kao u realnom životu, i ovdje, unutar galerijskog mira promatrač mora postati sudionikom. Kao pred ogledalom.

Jana Kunovska uvodi osobno iskustvo promatrača i motiva u isto vrijeme. Objema ulogama pridaje značenje u sustavu koji nam predstavlja. U isto vrijeme progovara i sumnju i dokaz realnosti. Reference na povjesno i inscenirana relacija prošlog i budućeg donose zanimljiv rezultat. Istraživanje, igranje kreće se u dva glavna smjera: U asocijativnom smjeru, kompilaciji fragmenata igre koja, iako je realna, ipak pripada području dogovorenih pravila te u smjeru situacija osobnog stanja u domeni socijalnih odnosa. Ponegdje umirena a ponegdje halucinatorne kombinacije lica, oblika i znakova, promatrača dovode u nesigurnost perceptivnog dojma.

U evidentiranju psiholoških stanja snaga je ovidnog projekta. To je autorica naglasila izborom modela: igrače karte, ljudski lik, mačka. Ona obrađuje samo karte gdje su nosioci radnje sinonimi ljudskih statusa: kralj, kraljica, džoker. Kroz portret mačke umjetnica problematizira ljudsko stanje. Voajerski pristup motivu unosi u radove posebnu zanimljivost jer uvjetuje tračersko razmišljanje: tko su i što su ovi likovi u odnosu na umjetnika. Možda smo najbliži rješenju ako kažemo da je igra i likove snažno doživjela i usporedila ju sa realnim životom.

Igra i kreativnost su putovanja u nepoznato. Pomiriti stečeno sa svojim osjećajima i senzibilno reagirati na spoznaju može samo umjetnik. Bez kalkulacija. Igrajući se. Naravno, temeljem obrazovanja, iskustva, senzibiliteta. Umjetnik - igrač je kao putnik koji se usuduje krenuti u nepoznato. Rizik gubitka maleni je ulog u odnosu na zadovoljstvo igrača. Jer: igra je jedino igra kad se igra zbog igre. Kada se igra zbog rezultata onda to više nije igra.

Eugen Borkovsky, IV. 2011.

Jana Kunovska:

PORTRETI I LOJRAVE DHE LOJRAT ME PORTERE

Jana Kunovska prezenton një seri të veprave, të cilat mundemi lirisht sipas motiveve t' ndajmë në dy tërësi. Në pjesën më të madhe prezantohet fotografi në format të madh të cilat tematizojnë letrat e lojrave (hazard). Motiv et tërësisë së dytë përfuthehen me motivet e tërësisë së parë. Ka të bën me portrete në letër (monotipe), me fytyra të njeriut ose me motive të macës. Me këtë ndarje të përgjithshme gjithsesi duhet të përmendet që punimet punohen (shkruhen) nga aspekti tematik dhe teknologjik për parashtrimin e punimit.

Eshtë e vështirë të flasim për punimet dhe të mos lëshohemi në spjegimin e repertoarit të simboleve. Shumica e punimeve (veprave) janë me motive të qarta që asocionë në lojrat me letra (letra kumari). Portrete personazhesh në lojën me letra ose që me jetën e tyre t'rihqet (venerohet) nga piktorja. Aty mundemi të gjejmë personazhe, figura, sy, gojë, simbole, Autorja i shënon Letrat në pozitë të cilat asocionë gjykimin. Personazhet janë portretë në format të madh, të cilët janë thelluar në rolin e tyre moralisht si në jetën reale: rëndësinë, vendosmërinë, pasigurinë, prillën. Mbret, Mbretëreshë, ushtar janë trajtur në portrete me format të madh. Jena pikturuar hde interpretuar me mënyra jot ë zakonshme. Për ta Autorja ndërton hapësira me perspektiva të pa pritura. Motive të shprehura fuqishëm gati si kuadro filmike dhe ngazëllen atmosferën. Një habi në raporten e fshehta të individit dhe rëthinës sikur tërhiqen në punimet. Lojtarët me Letra janë pikturuar me simbole artistike që të përkujtojnë kohët kur nuk ekzistonin akoma lojrat kompjuteriku ku individit mundet të luan l vetëm.

Lojra me letra nënkupton komunikimin e më së paku dy personazheve e plasmar si e tillë përfaqëson një teknikë arkaike të arti.

Grupi i dytë i veprave na zhyt në situacione të portreteve. Këtu mundemi t'i përfuthehim personazhet me figurat e kafshëve shtëpiake, macet, Me atë shikuesin e zhyt në një perjetim të pa sigurtë. Ajo e njeh domethenien nga personazhi i paraqitur që e përjeton piktori dhe gjithashtu te shikuesit. Ajo është një identitet fizionomik formal të modelit i përfuthehur me një karakter psikologjik. Ketu është i rëndësishm kontesti social. Nese e analizojme situatën do të kuptojmë që aktorët janë të pa lëvizshëm, detalisht të paraqitur në hapësirat përkatëse. Dëvizjet janë të përfuthezuar me regulla, uzanca dhe të determinuar me faktorë të tjerë social por mundemi të vërejmë devijime të

Јана Куновска

fshehta nga normaliteti.

Autorja respekton ezoteriken... gjë që është e dukshme mes pikurës dhe formës mbireale me skicimet e siluetave të pa përfunduara, trupat dhe simbolet e Letrave akrojnë me perceptimet e shikuesit në palin e shikimit vizuel të veprës (pikurës). Qëllimi i „nadrrealizmit“ është që të shpreh funksionimin e mendimeve, dhe bazohet në vendimet e Frojdit mbi nenvetëdijen. Por ky mbirealizëm i Jana Kunovsk-ës nuk është i zakonshëm, ajo nuk i ilustron mundësitë atraktive nga imagjinata dhe nenvetëdijja ajo vëcanërisht me „postmodernen“ i qaset tematikave të pikurimit, kurse notat nadrealistike i shfrytëzon për kompozim të notave të përjetimit real. Mos dëgjueshmëria e drejtimtillit i posaçëm, është karakteristike e opusit të Jana Kunovskës. Këtu realizmi dhe momenta mbireale përjetohej sikur rregullimet e personalitetit. ...Nuk ka ëndërr të imagjinuar, por është komentim i jetës reale rreth vetës. Vërtetimi i këtyrë qëndrimi është jodeterminim i stilit, dhe shpërblim i jokorektësisë e cila gjendet e këtyre hokogrameve iu mundëson më tepër nivele.

Në të gjitha veprat ofrohet detektimi i motivit. Komunikimi me vëzhguesin mundësohet në dy nivele: në vëzhgues dhe veprë, pa konsideratë për pozicionimet në hapësirë, dhe vepra si pjesë nga e vecanta. Autorja është e vetëdijshme se kaluara e fundit, koha postmoderne nuk të dërgon në lojë e lojërave të dyshimit. Cdo shpërblim artistik është lloj i lojës mes të artistit dhe vëzhguesit. Me rëndësi është komunikimi, vazhdimia e përfaqësuar përmes simboleve. Bota nuk është real objektivist. Bota objektivist është reale. Kurse realiteti subjektivisht është i i determinuar, që hulumtimi njohurive është i pamohuar, i nivelizuar në akte të interpretimit dhe ri-interpretimit.

Duhet të largohet termi vëzhgues, duhet të aplikohet termi gjyqkues ose gjyqtarë. Në projekt është tërhequr termi vëzhgues, i cili ka eksperiencë në kuptim të vërtetuar. Kunovska ofron interpretim në Loja me shum pak shenja tradicionale. Ajo shtynë që vetë të i detektojë mundësitë. Si në jetën reale, dhe këtu, mbrenda në qetësinë e galerisë, vëzhguesi mediomos të bëhet gjyqtarë. Sikur para pasqyre. Jana Kunovska mbar eksperiencë personale, tek vëzhguesit dhe në motiv njëkohësisht shprehet dyshimi dhe prezantimi i së vërtetës. Referenca e relacionit istorikisht të inscenuar të së kaluarës dhe të ardhmës, pasojnë me rezultat interesant. Hulumtimet, ose lojërat zhvillohen në dy drejtime kryesore. Kahja asociative, komplikimet e kaptinave në loja edhe pse është reale, përsëri përket në laminë e regullave të kontraktura, gjegjësisht në kahjen në të cilën duket situata e gjendjes personale në kuadër të raporteve sociale.

Dikund personalitete të përmbajtura diku kombinim halucinatori i personave, format dhe simbolet, vëzhguesin e sjellin në pasiguri të kuptimit preceptimit. Në evidentimin e gjendjeve psikologjike dhe fuqinë e këtyrë proekti. Këtë autorja e shpreh me zgjedhjen e modeleve: lojëtar me letra, fytyra njerëzish, maska. Ajo i përpunon letrat e lojës, ku bartës të vëprimit janë sinonimi i statusit shoqërorë: mbret, pretreshë, joker. Nëpërmjet të portretit të maskave autorja e problematizon gjendjen e pozitë shoqërore. Depërtimi voajerik në motive sjell në vepër interes të posaçëm, i cili krijon kushte të mendimeve tracare: cka janë dhe kush janë këta persona në raport me autoren. Ndoshta jemi më afër akt-vendimit nëse nëse themi se loja dhe personalitetet i ka përjetuar dhe dytësore janë në raport me realitetin jetësorë.

Loja dhe kreativiteti janë ushëtim në të panjohurën, të pajtohet e ariura me ndjenjat vetanake dhe të rreagohej në mënyrë sensibile, mundet vetëm autorja. Pa kalkulime. Duke lozur kuptohet në bazë të arsimit, përvojës, senzabilitetit. Reziku i humbjes është pjesë e vogël në krahasim me kënaqësinë e lojtarit. Ngaqë Loja është e vetmja që luhet për të luajtur. Kur luhet për rezultat, atëherë më nuk është Lojë.

Eugen Vodopivac Borkovskiy

Jana Kinovska:

(RE)INTERPRETACIJA NA ZNAKOT: IGRTA SO/NA KARTI

„Umetnosta e društvena aktivnost niz koj čovekot vo posebni senzualni forme postanuva svesen za smislata na svojt život i svojt odnos kon svetot. ...Poeđinечните vidovi na umetnosta poaѓat od pretpostavkata na svoite izrazuvачki medijumi i se движат po svoite tematski-oblikovni trasi кои proizleguvaat od semiotските можности na ovie medijumi“ (Ф. Мико)

Postavenata izložba na Jana Kunovska oпfaka dela (слики, монотипии, цртежи) работени vo последните три години, преку кои забележуваме дека се претставени два творечки ciklusa od сликарството na авторката.

Izložbene se слики/dela кои сочинуваат дел od nejzinata магистерска работа („Игра со карти“ Мала галерија“, Скопје, 26 јуни 2009), со кои Јана Кунувска го заокружува и третиот ciklus od nejzino образование. Предметот na nejziniot интрес (човечкиот лик) во дел od поновите слики суптилно се трансформираат во друго живо суштество (мачката).

Jana Kunovska, користејќи ја сликата како „традиционален“ уметнички медиум и носач на естетската информација, не внесува во неколку света кои ни да-

ваат можност за интeрпретација на повеќе нивоа. (I) (Pе)интерпретација на современата знаковна култура користејќи ги претставите од светот на картите за играње, од кои се превземено само сликовитите карти; дамата, кралот, цокерот и џандарот. Овие карти, кои истовремено се и најсилните карти за играње, во нејзините слики оживуваат, поставувајќи ни ја дилемата дали авторката е современата Алиса која запаѓа во замката на имагинарниот/дигиталниот свет, во кој визуелната комуникација е во функција на пропагандата на современото потрошувачко општество. Јана нивната сликовитост ја трансформира во симболика со кој ни го прикажува современниот свет на визуелни знаци и пораки, свет во кој визуелната комуникација е послана од кога и да е, посебно во светот на дигиталните и виртуелните комуникациски канали и масмедииумите; светот во кој пропагандата ја користи и ја „злоупотребува“ сликата и знаковното до степен до кој веќе обичниот конзумент, оплен од „флоскуларноста“ на овие прикази и нивната испрограмрана допадливост postanuva мeѓусебно зависен пар.

(II) Светот на мацката и нејзиниот поглед. Нејзините претстави ги наоѓаме уште во египетското сликарство и уметност, како дел од културата која и придавала свето и божествено значење, за разлика од денешната современа култура, која на мацката гледа како на домашно миленице, секогаш присутно околу нас, на кое треба да му се посвети љубов и внимание. Таа поседува променливи очи и е симбол на таинственото, копнежот и слободата, а истовремено е силна нејзината поврзаност со женскиот принцип. Мачката која со своите „таинствени моќи“ поседува лунарно значење, има моќ на преобразување и чие постоење се поврзува со бесмртноста.

Обединувачкиот елемент во сите изложени слики, цртежи и монотипии е ликот и погледот (без разлика чиј е) кој извира од платното/картијата нагласувајќи го/ги ОКОТО/ОЧИТЕ: АНДРОГЕН симбол кој го образува овалот како женски и кругот како машки принцип, ОЧИТЕ како симбол на проветлување, духовноста, мистичноста, но и ОКОТО како показател на зла волја; ОЧИТЕ кои НАС не набљудуваат, ОЧИТЕ кои ја оддаваат и најдалбокото скриена состојба на духот, ОЧИТЕ - поли или празни, ОЧИТЕ кои се присутни, но истовремено и невидливи за гледачот, чие што постепе авторката честопати ни го навестува преку играта на формата, линијата и бојата.

Наде Пешева
Историчар на уметноста

Јана Куновска

Jana Kunovska:

(RE)INTERPRETATION OF THE SYMBOL: A GAME OF/WITH CARDS

„Art is social activity during which the man, using special sensual forms, becomes aware about the meaning of his/her life and his/her interaction with the world ... Individual types of art start with the axioms of media used for expression and move through the subject-shape routes that stem from the semiotic possibilities of these media“ (F. Miko)

The presented exhibition of Jana Kunovska consists of works (paintings, monotypes, drawings) finished in the last three years, which show us two creative cycles in the painting of the author.

Part of the paintings/works were created during the author's Master's Degree in Arts ("Game of cards", Mala Galerija, Skopje, 26th June, 2009), with which Jana Kunovska finished the third cycle of her education. The focus of her interest (the human face) in part of the recent paintings subtly was transformed into other living being (the cat).

Jana Kunovska, using the painting as "traditional" art media and carrier of the aesthetic information, takes us into several worlds, giving us possibility of interpretation on multiple levels.

(I) (Re)interpretation of the contemporary symbolic culture, using the images from the worlds of card decks, using only the image cards: the queen, the king, the joker and the jack. These cards, being the strongest hand at the same time, come to live in her paintings, putting us in front of the dilemma is the author the Alice that falls in the rabbit hole/trap of the imaginary/ digital world, where visual communication is just a function of the propaganda of the contemporary consumer society. Jana transforms their picturesque in symbolism that presents the today's world of visual symbols and messages, world where visual communication is stronger than any time before, specially in the world of the digital and virtual communication channels and mass media; world where propaganda uses and "abuses" the image and the symbol to a degree when the common consumer, drunk of the "flosculus" of this imagery and their programmed likability, becoming enchanted, becoming cyborg that perceives reality interactively, turning into interdependent pair.

(II) Cat's world and its view. Its images can be found in the art and paintings of ancient Egypt, as part of the civilization that attributed with sacred and divine meaning, contrary to the contemporary civilization of the day, when the cat is seen as a pet, always present around us,

something that needs to be addressed with love and attention. It has changeable eyes and symbolizes the mysterious, the lust and freedom, and at the same time its strong link to the feminine principle. The cat, with its "mysterious powers", possesses lunar interpretations, has power of transformation and existence associated with immortality.

Unifying element of all exhibited paintings, drawings and monotypes is the character and the look from the eyes (regardless whose eyes), look that wells from the painting/paper emphasizing the EYE/EYES: ANDROGENOUS symbol that reflects the oval of the feminine and the circle of the masculine principle, EYES as the symbol of epiphany, spirituality, mysticism, but also, the EYE as the sign of evil will; EYES that watch US, EYES that speak of the deepest and hidden condition of the spirit, EYES – full or empty, EYES that are present, but at the same time invisible for the spectator, whose existence is frequently announced by the author through the game of form, line and colour.

Nade Peseva
Art historian

Jana Kunovska:

(RI)INTERPRETIMI I SIMBOLIT: LOJA ME/NE LETRA

Arti është një aktivitet shoqëror, për mes së cilës njeriu mw forma të ndryshme perceptimi vetëdijësohet – gjykon për të qenurit e tij dhe raporteve të tij me ambientin që e rethon. Loje të vecanta të aktiviteteve artistike anashkalojnë me aktivitetin e tyre me të shprehurit e tyre medial dhe levizin në temat – format e tyre të të shprehurit të cilat burojnë nga rastet semiotike të këtyre "mediumeve" (F. Miko)

Ekspozimi mi Jana Kunovs-kës përfshin vepra (piktura, monotype, vizatime) të punuara në tre vitet e fundit, në të cilat vërejmë që janë paraqitur dy cikle të punimeve nga autorja.

Të ekspozuara me piktura/vepra që përfshijnë një pjesë të punimeve të magjistraturës së autores ("Loja me Letra" Galeria e Vogël, Shkup 26.Korik 2009) me të cilat Jana Kunovska e përmbyll edhe ciklin e tretë të arsimit të saj. Qëllimi i saj ku "mjeting" ("personazhin") që shprehet nw një pjesë të pikturave – veprave të reja të cilat transformohen në një qenije tjetër të gjallë ("mace").

Jana Kunovska duke e shfrytëzuar pikturën si një "medium" tradicionale artistik dhe përcjellës të informacioneve estetike, na zhyt në disa "botë" të cilat na mundësojnë ti interpretojmë në shumë

nivele.

(I) (Ri)interpretimi i kulturës të simboleve bashkëkohore duke i shfrytëzuar paraqitjet nga "bota" e letrave të lojës, ku janë shfrytëzuar vetëm letrat me personazhe: mbretëresha, mbreti, xhokeri dhe fanti. Këta letra që në të njëjtën kohë janë edhe letrat me te forta në lojë , gjallërojnë në pikturat e saj (autores), duke na vënë në dilemë që autorja është Alisa bashkëkohore që bjen në grackën e botës imagjinare/digjitale, ku komunikimi vizuel është në qëllim të propagandës së shoqërisë kosumuese bashkëkohore. Jana paraqitjet e tyre e transformon në simbolikë me të cilën na paraqet botën bashkëkohore me simbole dhe porosi vizuele, botën ku komunikimi vizuel është shumë më i fuqishëm se kurdohet, në vecanti në komunikimet mediative në botën digjitale dhe virtuale, botë ku propaganda e shfrytëzon dhe e "keqpërdor" fotografinë dhe simbolikën deri në atë shkallë sa që konsumatori i thjeshtë Magjepset nga bukuria dhe paraqitja e programuar e tyre dhe shëndërohet në një "kiborg" i cili e percepton realitetin interaktivisht, gjatë së cilës shikuesi dhe shikimi (ajo që shikojnë) bëjnë një bashkëdzim të mvarurur mes veti.

(II) Bota e Macës dhe shikimi i saj, paraqitje të cilat i kemi hasur në veprat artistike prej në kohërat e egjipitit të lashtë në kulturën e të cilëve maces i jepej një simbol të shenjtë, për dallim të kulturës bashkëkohore e cila maces e paraqet si një kafshë të dashur shtëpiake gjithmon prezente reth nesh të cilës duhet ti përkusohetet përgjeshje dhe dashuri. Ajo ka Sy (shikim) të ndryshueshëm dhe është simbol i të panjohurës (misteriozes) dhe lirisë ku njikoheshisht pasqyrimi i saj është i lidhur shumë fuqish me principt femërore. Macja e cila me fuqitë e saj magjike ka edhe "fuqitë" lunare ka aftësi të tjetërsimit dhe ekzistencës e të cilës është e lidhur me perjetësinë.

Elementi i përbashkët në të gjitha pikturat, vizatimet dhe monotipet e ekspozuara është portreti dhe shikimi (pa marë parasysh i kuj është) që buron (mbin) nga piktura duke i shënuar në vecanti sytë/syrin: Simbol Androgen që e percepton ovalen si femërore dhe rethoren si princip mashkullor. Sytë si simbol i pëshqjellimit, shpirtërores apo mistikes por në të njëjtën kohë Sytë si tregues të qëllimeve të erta; Sytë të kthyer nga Ne, na "mbykayrin", Sytë që i tradhtëojnë sekretet më të thella shpirtërore, Sytë – të "plotë" ose të "zbrazët", Sytë që janë prezent por në të njëjtën kohë edhe të pa dukshëm për shikuesin ekzistencwn e të cilëve autorja na e paralajmëron përmes lojës së formave , vijave dhe ngjyrave.

Nade Pesheva
Historian i Artit

Печати:

Фотографија:

Darko Antonovski - Community Pictures

Контакт:

e-mail: janakunovska@yahoo.com

e-mail: jana.kunovska1@gmail.com

моб. ++389 71 33 25 29